

تحلیل جامع و استراتژیک

صنعت گاز در ایران و جهان

(بررسی‌های مالی، بازرگانی، اقتصادی و ژئوپلیتیک)

تالیف: دکتر سید محمد جوادی

(عضو هیات علمی دانشگاه صنعت نفت)

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابخانه ملی

جوادی، سیدمحمد، ۱۳۵۴

تحلیل جامع و استراتژیک صنعت گاز در ایران و جهان (بررسی های مالی، بازرگانی، اقتصادی و ژئوپلیتیک) / تألیف سیدمحمد جوادی.

تهران: آذرفر، ۱۳۹۸.

ص ۳۷۲

۹۷۸-۶۲۲-۶۳۳۳-۹۸-۶

فیبا

کتابنامه

شرکت ملی گاز ایران گاز-ایران-صنعت و تجارت

Gas industry -- Iran -- Economic aspects

Gas industry -- Political aspects

جنبه های اقتصادی-صنعت و تجارت-جنبه های سیاسی

HD۹۵۸۱

۳۳۸/۲۳۲۸۵۰۹۵۵

۵۹۵۵۷۵۵

تألیف: سیدمحمد جوادی و استراتژیک صنعت گاز در ایران و جهان

(بررسی های مالی، بازرگانی، اقتصادی و ژئوپلیتیک)

تألیف: سیدمحمد جوادی

نشر: آذرفر

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: اول، آبان ماه ۱۳۹۸ ش.

صفحه و قطی: ۳۷۲ صفحه: بیری.

مدیر تولید: محمدرضا بابا، یسم

طراح جلد و صفحه آرا: مهدی جهان ناهلو اد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۳۳-۹۸-۶

قیمت: ۶۰۰۰۰۰ ریال

مرکز پخش: شهرری، خیابان قم، پاساژ وکیل طبقه اول، واحد ۷۵

تلفن مرکز پخش: ۵۵۹۲۷۶۰۶ - ۰۹۱۹۲۲۰۰۹۹۲

کلیه حقوق این اثر متعلق به صاحب اثر می باشد.

فهرست مطالب

۱۵	پیش‌گفتار.....
۱۶	مقدمه.....
۲۱	۱: معرفی صنعت گاز.....
۲۱	مقدمه.....
۲۱	گاز طبیعی.....
۲۲	تاریخچه صنعت گاز جهان.....
۲۴	اهمیت ویژه گاز طبیعی.....
۳۰	تقاضای گاز در آینده.....
۳۰	صادرات و واردات گاز طبیعی در ایران.....
۳۰	بازار گاز طبیعی چین.....
۳۸	بازار LNG چین (رشد سهم آمریکا و عدم حضور ایران).....
۴۰	بازار گاز طبیعی هند.....
۴۲	بازار LPG هند و پاکستان.....
۴۶	اروپا و بحران کمبود گاز.....
۴۸	رشد صادرات گاز طبیعی روسیه به اروپا.....
۴۹	جایگاه ایران در سید تولید و مصرف انرژی گازی جهان.....
۵۰	مزیت‌های ویژه ایران برای ورود به بازار جهانی گاز طبیعی.....
۵۱	زنجیره تأمین گاز طبیعی.....
۵۳	مصارف گاز طبیعی.....
۵۴	زنجیره ارزش صنعت گاز ایران.....
۵۵	تاریخچه.....
۵۷	اهداف و مأموریت.....

۵۷	چشم انداز ۲۰۴۰ مجمع کشورهای صادرکننده گاز طبیعی
۵۹	ترسیم چشم انداز آینده بازار گاز طبیعی چهارمین نشست GECF
۶۲	بیستمین نشست وزیران مجمع کشورهای صادرکننده گاز
۶۳	تروئیکای گازی
۶۳	فرصت های رشد کشورهای صادرکننده گاز طبیعی
۶۵	نظم مطلوب صادرکنندگان گاز طبیعی
۶۷	روند عرضه و تقاضای LNG
۶۸	ضرورت توسعه صنعت LNG در ایران
۶۹	کشتی های حامل LNG
۷۲	کاردها، مختلف گازهای همراه تولیدی
۷۲	سازمان کشتی های حامل LNG
۷۲	استفاده از گازهای میادین نفتی
۷۳	برنامه های و رتبه بندی در زمینه سیستم های جمع آوری گاز همراه
۷۴	میدان مشترک گاز پارس جنوبی
۷۵	توسعه میادین مشترک نفت و گاز ایران
۷۵	آحادسازی
۷۶	توسعه میدان گازی پارس جنوبی
۸۴	گاهش تولید میدان گازی پارس جنوبی
۸۶	سبقت گازی ایران از قطر
۸۷	روند جایگزینی گاز طبیعی با سایر منابع انرژی در ایران
۸۸	روند استفاده از سوخت CNG در ایران
۹۲	تولیدات غیر معمول هیدروکربورها (GTL)
۹۳	گازهای نامتعارف
۹۴	متان استخراج شده از زغال سنگ (CBM)
۹۵	گاز شیل
۹۶	تاریخچه گاز شیل
۱۰۰	گاز شیل در ایران
۱۰۱	فرصت ها و تهدیدهای گاز شیل
۱۰۳	جایگاه گاز طبیعی در تامین سوخت نیروگاه ها
۱۰۵	گاز طبیعی پیشران تولید برق در کشور
۱۰۸	پیش بینی روند عرضه و تقاضا گاز در ایران
۱۱۰	انواع بازارهای قیمت گذاری گاز طبیعی
۱۱۱	فرآیند قیمت گذاری گاز طبیعی
۱۱۴	روش های قیمت گذاری گاز طبیعی در ایران
۱۱۵	رقابت در بازار گاز طبیعی
۱۱۸	عوامل موثر در قیمت گذاری گاز طبیعی (هنری هاب آمریکا)
۱۲۱	۲: شناسایی ساختار و نظام حاکم بر شرکت ملی گاز ایران

۱۲۲	شرکت ملی گاز ایران
۱۲۲	موضوع فعالیت شرکت
۱۲۳	مدل کسب و کار صنعت گاز ایران
۱۲۶	ساختار سازمانی
۱۲۹	شرکت های زیرمجموعه شرکت ملی گاز ایران
۱۲۹	مهم ترین اقدامات شرکت ملی گاز ایران در دولت یازدهم
۱۳۰	ساختار سازمانی و رقابت در صنایع نفت و گاز
۱۳۱	شرکت های ملی نفت و گاز
۱۳۳	چالش های شرکت ملی گاز ایران
۱۳۳	۳: تحلیل محیط فعالیت شرکت
۱۳۵	مولفه های رسیدن به یک بنگاه اقتصادی
۱۳۶	سیاست های دولتی در کشورهای مسدود
۱۳۷	تحلیل نیروهای بازار
۱۳۸	تهدیدات حاصل از ورودی های جدید در حوزه گاز
۱۳۸	برتری طلبی بین کسب و کارها
۱۳۹	قدرت چانه زنی خریداران
۱۳۹	قدرت چانه زنی تامین کنندگان
۱۴۰	تهدیدات ناشی از منابع انرژی جایگزین
۱۴۰	امنیت انرژی
۱۴۱	افزایش اهمیت استراتژیک و اقتصادی گاز طبیعی
۱۴۲	توافقات بین المللی صنایع نفت و گاز
۱۴۳	سیاست های کلی نظام در خصوص نفت و گاز
۱۴۳	سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی مرتبط با صنعت نفت و گاز
۱۴۴	سیاست های مرتبط با صنعت نفت و گاز در برنامه ششم توسعه
۱۴۶	سیاست های اقتصاد مقاومتی وزارت نفت
۱۴۷	چشم انداز صنعت نفت و گاز ایران در افق ۱۴۰۴
۱۴۷	سند ملی راهبرد انرژی کشور
۱۴۷	اهداف کلان بخش انرژی
۱۴۸	راهبردهای نفت و گاز
۱۴۹	ویژگی های سند چشم انداز
۱۵۰	نقش تکنولوژی در تحقق چشم انداز صنعت گاز
۱۵۵	روند تحولات تکنولوژی در صنعت گاز
۱۵۷	تحریم و صنعت نفت و گاز
۱۵۸	تحریم ها و شرکت های بین المللی نفت و گاز
۱۵۹	تجربیات ایران در دوران ملی شدن صنعت نفت
۱۶۱	چشم انداز کلان در عرصه صنعت گاز طبیعی

۴:	استراتژی ها و سیاست های شرکت ملی گاز ایران.....	۱۶۱
	برنامه اقتصاد مقاومتی شرکت ملی گاز ایران.....	۱۶۲
	چشم انداز شرکت ملی گاز ایران در افق ۱۴۰۴.....	۱۶۲
	مأموریت شرکت ملی گاز در اقتصاد مقاومتی.....	۱۶۲
	اهداف کلان شرکت ملی گاز در اقتصاد مقاومتی.....	۱۶۳
	نقشه استراتژی شرکت ملی گاز ایران.....	۱۶۴
	ارتقاء تجارت گاز از سطح ملی به بین المللی.....	۱۶۵
	غربال تخصصی در صنعت گاز.....	۱۶۵
	محیط زیست و امنیت آن در شرکت ملی گاز ایران.....	۱۶۶
	مسئله ایستگاه های انتقال گاز ایران.....	۱۶۸
	تحلیل محیط فعالیت شرکت به روش تحلیل PEST.....	۱۶۸
	چالش های پیش روی شرکت ملی گاز ایران در افق ۱۴۰۴.....	۱۷۰
	معرفی شرکت های استانی.....	۱۷۲
	شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران.....	۱۷۲
۵:	شرکت انتقال گاز ایران.....	۱۷۹
	تحلیل جامع و استراتژیک صنعت گاز در ایران جهان.....	۱۸۲
	ایستگاه های انتقال گاز.....	۱۸۴
	تغییر آرایش خطوط برای انتقال افزایش تولید گاز.....	۱۸۵
	شرکت ذخیره سازی گاز طبیعی ایران.....	۱۸۸
	شرکت بازرگانی گاز ایران.....	۱۹۱
۶:	معرفی شرکت های پالایش گاز.....	۱۹۵
	کلیات فرآیندهای پالایشگاه ها.....	۱۹۷
	شرکت پالایش گاز ایلام.....	۱۹۹
	شرکت پالایش گاز بیدبلند.....	۱۹۹
	شرکت پالایش گاز پارسین.....	۲۰۱
	شرکت پالایش گاز سرخون و قشم.....	۲۰۳
	شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد.....	۲۰۴
	شرکت پالایش گاز فجر جم.....	۲۰۵
	شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی.....	۲۰۷
	شرکت پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس.....	۲۰۸
۷:	معرفی شرکت های گاز استانی.....	۲۱۲
	شرکت های گاز استانی حلقه اصلی در زنجیره ارزش گاز ایران.....	۲۱۲
	عملکرد و وضعیت آماری شرکت های گاز استانی.....	۲۱۳
	درصد بهره مندی گاز طبیعی.....	۲۱۳
	حجم مصرف انواع مصرف کنندگان.....	۲۱۶

۲۱۹.....	گازهای هدررفته.....
۲۲۲.....	وضعیت کنورها.....
۲۲۴.....	هزینه انشعاب گذاری.....
۲۲۶.....	اهداف کمی توسعه گازرسانی در برنامه ششم توسعه شرکت ملی گاز ایران.....
۲۲۹.....	معرفی شرکت گاز استان ها.....
۲۲۹.....	شرکت گاز استان آذربایجان شرقی.....
۲۳۰.....	شرکت گاز استان آذربایجان غربی.....
۲۳۱.....	شرکت گاز استان اذربیل.....
۲۳۲.....	شرکت گاز استان اصفهان.....
۲۳۳.....	شرکت گاز استان البرز.....
۲۳۴.....	شرکت گاز استان ایلام.....
۲۳۵.....	شرکت گاز استان بوشهر.....
۲۳۶.....	شرکت گاز استان تهران.....
۲۳۷.....	شرکت گاز استان چهارمحال و بختیاری.....
۲۳۸.....	شرکت گاز استان خراسان جنوبی.....
۲۳۹.....	شرکت گاز استان خراسان رضوی.....
۲۴۰.....	شرکت گاز استان خراسان شمالی.....
۲۴۱.....	شرکت گاز استان خوزستان.....
۲۴۲.....	شرکت گاز استان زنجان.....
۲۴۳.....	شرکت گاز استان سمنان.....
۲۴۴.....	شرکت گاز استان سیستان و بلوچستان.....
۲۴۵.....	شرکت گاز استان فارس.....
۲۴۶.....	شرکت گاز استان قزوین.....
۲۴۷.....	شرکت گاز استان قم.....
۲۴۸.....	شرکت گاز استان کردستان.....
۲۴۹.....	شرکت گاز استان کرمان.....
۲۵۰.....	شرکت گاز استان کرمانشاه.....
۲۵۱.....	شرکت گاز استان کهگیلویه و بویراحمد.....
۲۵۲.....	شرکت گاز استان گلستان.....
۲۵۳.....	شرکت گاز استان گیلان.....
۲۵۴.....	شرکت گاز استان لرستان.....
۲۵۵.....	شرکت گاز استان مازندران.....
۲۵۶.....	شرکت گاز استان مرکزی.....
۲۵۷.....	شرکت گاز استان هرمزگان.....
۲۵۸.....	شرکت گاز استان همدان.....
۲۵۹.....	شرکت گاز استان یزد.....

۲۶۰		۸: جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۲۷۳		۹: ضمائم و پیوست‌ها
۲۷۳		تعاریف و اصطلاحات کلیدی در صنعت گاز
۲۷۵		جزئیات صورت حساب قبوض مشترکین گاز
۲۷۵		فهرست بزرگ‌ترین شرکت‌های منتخب نفت و گاز در جهان
۲۷۸		انواع گاز طبیعی و مشتقات آن
۲۸۰		پردرآمدترین شرکت‌های صنعت نفت و گاز در سال ۲۰۱۸
۲۸۱		ده شرکت بزرگ تولیدکننده گاز طبیعی در سال ۲۰۱۸
۲۸۳		ضرایب تبدیل واحدهای انرژی
۲۸۴		ارزش‌های حامل‌های انرژی
۲۸۵		فهرست اصطلاحات تصاریف صنعت گاز
۲۸۷		فرهنگ واژگان تخصصی گاز
۳۳۹		تصاویر پیوست
۳۵۹		فهرست منابع

پیش گفتار

کتاب حاضر در واقع بخشی از اجرای یک قرارداد پروژه پژوهشی چند میلیارد ریالی فی مابین دانشگاه صنعت نفت و شرکت ملی گاز ایران می باشد که در مرکز تحقیقات دانشکده نفت تهران انجام شده و در اجرای آن اساتید، خبرگان و کارشناسان متعددی با تخصص های مختلف مالی، اقتصادی، فنی و مدیریتی مشارکت داشته اند. مروری گذرا بر مطالعات و تحقیقات صورت گرفته نمایان می سازد منبع جامع و کامل در حوزه تخصصی غیرفنی صنعت گاز که در بر گیرنده مباحث مالی، بازرگانی، اقتصادی و ژئوپلیتیک باشد. تاکنون در کشور منتشر نگردیده است. هم چنین اطلاعات و آمار منتشره موجود نیز بعضا ناقص و یا به روز نمی باشد. مضافا تاکنون ساختار، محیط و نظام حاکم بر شرکت ملی گاز ایران به عنوان بزرگترین تامین کننده انرژی مورد نیاز داخل کشور نیز به نحو شایسته مورد مطالعه و بررسی قرار نگرفته است. لذا تلاش گردیده محرمه از گردآوری و تدوین گردد تا موضوعات مذکور را مورد مطالعه و بررسی و تحلیل قرار دهد.

گاز طبیعی سوخت نسبتا پایی بود که در حال حاضر توجه بسیاری از کشورهای جهان را جهت جایگزینی آن با سایر منابع انرژی فسیل به خود جلب کرده و در سبد انرژی آن ها جایگاه ویژه ای یافته است. به همین دلیل مصرف گاز طبیعی در سال های اخیر روند رو به رشدی داشته و پیش بینی می شود در سال های آتی نیز این روند ادامه داشته باشد. بر اساس گزارش BP، کشور ایران رتبه نخست جهان را به لحاظ دارا بودن ذخایر غنی گاز داشته و به لحاظ کیفیت ژئوپلیتیک ممتازی که در جهان دارد از فرصت های بی نظیری جهت استفاده از این پتانسیل ها در داخل و خارج از کشور برخوردار است.

این کتاب مباحث کلیدی و استراتژیک و اطلاعات مفید و کاربردی در حوزه غیرفنی صنعت گاز (شامل زنجیره تامین گاز طبیعی، آمار تولید و عرضه و تقاضا برای گاز طبیعی، کسب و کار، چشم انداز صنعت گاز، واردات و صادرات گاز، توافقات بین المللی، GECF، ال ان جی، سی ان جی، گاز شل، درآمد فروش، هزینه های اکتشاف و تولید و ذخیره سازی و انتقال، قیمت گذاری گاز طبیعی، میدان مشترک گازی پارس جنوبی، خطوط لوله سراسری، حوزه ستادی و شرکت های زیرمجموعه شرکت ملی گاز ایران و ساختار و نظام حاکم بر آن ها، محیط فعالیت، استراتژی، برنامه های توسعه و اقتصاد مقاومتی، اسناد بالادستی، مسئولیت اجتماعی و...) را مورد بررسی و تحلیل جامع و مستند قرار داده است. در پایان کتاب نیز نتیجه گیری مستدل به عمل آمده و پیشنهادات مفید و کاربردی ارائه شده است.

امید است این مجموعه مورد توجه جامعه علمی و حرفه ای، ذی نفعان، پژوهشگران و کارشناسان علاقه مند قرار گرفته و قدمی هر چند کوچک در راستای توسعه دانش تخصصی در حوزه غیرفنی صنعت استراتژیک گاز در کشور برداشته شده باشد.